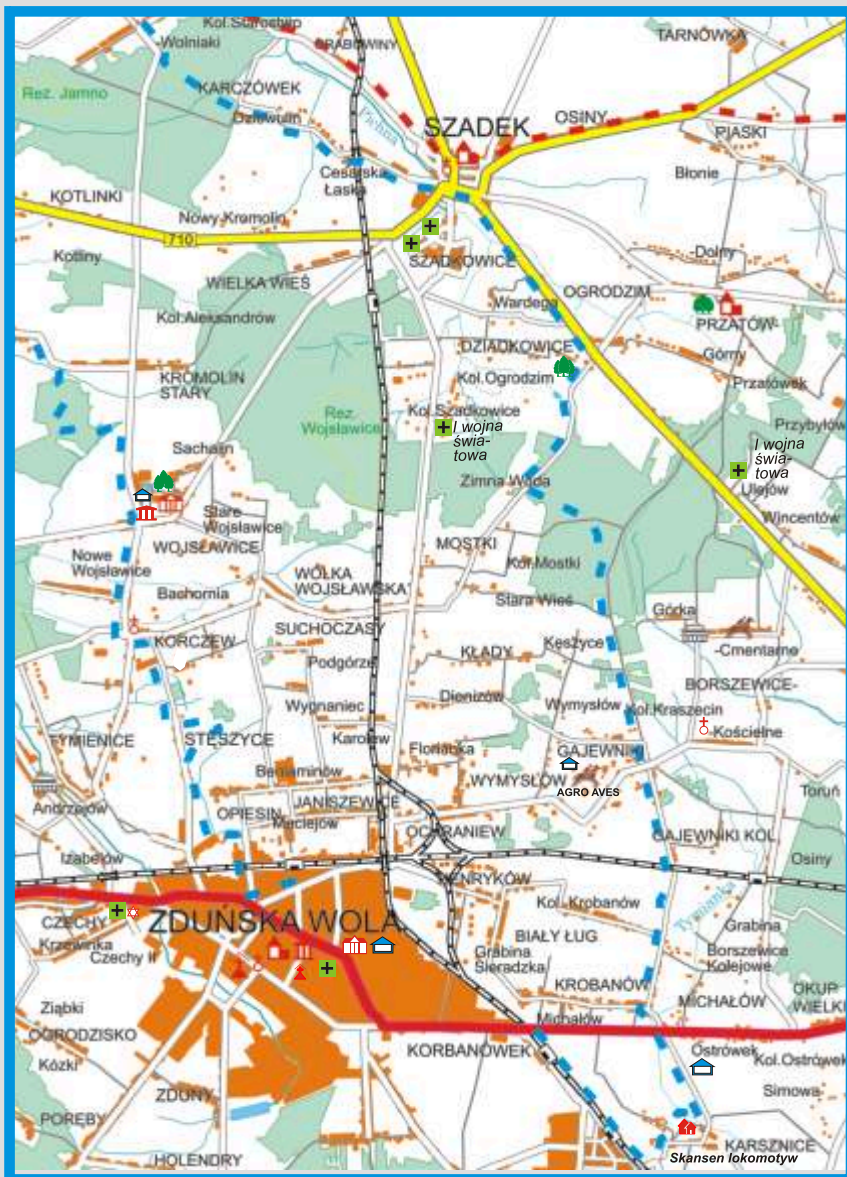


W Środku Polski - Ziemia znana i nieznaną

Szlak *W Środku Polski - ziemia znana i nieznaną*, oznakowany kolorem niebieskim liczy 61 km. Prowadzi ze Zduńskiej Woli (Karsznice) przez wieś Karsznice, Michałów, Gajewniki, Zimną Wodę, Dziadkowice, Szadek, Tarczówek, rezerwat przyrody *Jamno*, Grzybów, Prusinowice, Reduchów, Zborowskie, Annapole Stare, Pratków, Wojstawice i Korczew z powrotem do Zduńskiej Woli. Poprowadzony jest po obszarze Wysoczyzny Łaskiej w powiecie zduńskowolskim. Zduńska Wola to miejsce urodzin św. Maksymiliana Kolbego, pamiątki po świętym zgromadzone są w Domu Urodzin w jednym z domów tkackich. Godny uwagi jest kościół p.w. Wniebowzięcia NMP z 1891 r. Wędrówkę najlepiej rozpocząć od Muzeum Miasta, które zebrało liczne dokumenty i przedmioty obrazujące historię tego wókienniczego miasta. Ponadto atrakcją jest również Skansen Lokomotyw i Urządzeń Kolejowych w Karsznicach, które były węzłem kolejowym. W Dziadkowicach rośnie jedno z najgrubszych drzew w regionie lipa drobnolistna o obwodzie 10 m. W Szadku znajduje się piękna gotycka świątynia pamiętająca sejmiki szlachty województwa sieradzkiego, które tu się odbywały od XVI w. Cennymi zabytkami są pałace w Wojstawicach i Prusinowicach. W 1914 r. w okolicach Szadku toczyły się ciężkie walki wojsk rosyjskich, niemieckich i austriackich. Ich świadectwem są liczne cmentarze wojenne, m.in. w Szadkowicach, Ulejowie, Wojstawicach. W rezerwacie *Jamno* można obejrzeć rzadki w centralnej Polsce zespół grądu wysokiego ze 160-letnimi jodłami.



Łódzkie - turystyka rowerowa

ZDUŃSKA WOLA

Wzrost znaczenia miejscowości nastąpił w latach 20. XIX w. dzięki napływowi tkaczy w ramach zorganizowanej działalności osadniczej, prowadzonej przez ówczesnego właściciela miasta S. Złotnickiego. W 1903 r. miasto uzyskało połączenie kolejowe z Łodzią a w 1933 r. - z Gdynią i Gdańskiem. Warto zobaczyć: dawny dwór Złotnickich, otoczony parkiem, dziś znacznie przebudowany i powiększony, będący siedzibą władz miejskich; dwór obecnie mieszczący Muzeum Historii Miasta; drewniany dom tkacza, odrestaurowany, w którym w 1894 r. urodził się Rajmund Kolbe, późniejszy franciszkanin i św. Maksymilian Maria Kolbe. Izbę muzealną ma kolejny święty związany z miastem - ojciec Alojzy Oriane. Przy zachodniej granicy miasta znajduje się dawny cmentarz żydowski, który został założony w 1828 r., zachowało się tu ponad 3 tys. kamiennych nagrobków.



Dom w którym się urodził św. Maksymilian Kolbe



Muzeum poświęcone św. A. Oriane

KARSZNICE - SKANSEN LOKOMOTYW

Otwarcie skansenu miało miejsce w 1993 r. w 60-lecie Zakładu Taboru. W skansenie znajduje się 14 lokomotyw, pług wirowy produkcji niemieckiej, dźwig parowy samojezdny armii amerykańskiej z 1942 r. i dawna kolejka liniowo-terenowa z Zakopanego (jeździła na Gubałówkę). Z urządzeń kolejowych są tu m.in.: wagon towarowy kryty, generator prądoworczy, silnik spalinowy *Perlam* i dwie sprężarki powietrzne.



Dawna apteka w Muzeum Miasta Zduńskiej Woli

GAJEWNKI - AGRO-AVES STAJNIA GAJEWNKI

Znajduje się tu stadnina prowadząca hodowlę koni. Do dyspozycji jest 30 koni do jazdy wierzchem i powożenia zaprzęgami oraz kilka kuców. Działa tu hotel dla koni. Przez cały rok prowadzi się naukę jazdy konnej, przejażdżki bryczką czy kuligi. Obiekty przygotowane są do uprawiania sportów jeździeckich. Na miejscu jest ujeżdżalnia oraz parcours i tor do rozgrywania zawodów jeździeckich. W sezonie co tydzień odbywa się tu impreza jeździecka (m.in. Międzynarodowe Zawody w Powożeniu zaprzęgami).



Skansen lokomotyw w Karsznicach

BORSZEWICE KOŚCIELNE

Murowany kościół parafialny pod wezwaniem św. Stanisława i Mikołaja, wzniesiony w 1894-1902 r. i utrzymany w stylu neogotyckim.



Gajewniki - zawody w powożeniu

REZERWAT WOJŚLAWICE (2 km)

Rezerwat leśny chroniący las mieszany o różnorodnych warunkach siedliskowych - na niewielkim obszarze występują tu aż 3 różne zbiorowiska leśne: grąd z jodłą, łęg olszowo-jesionowy oraz bór mieszany.



Gajewniki - zawody w skokach

DIADKOWICE (1,5 km)

Zobaczyć tu można zabytkowy park podworski, w którym rośnie lipa o obwodzie ok. 10 metrów.

SZADEK - str. 27

Zduńska Wola
(dworzec PKP)

4,0 km

Michałów
(skrzyżowanie z drogą nr 12)

3,5 km

Gajewniki

4,5 km

Zimna Woda
← 2,0 km

Rez. Wojstawice
2,0 km

Ulejów
(skrzyżowanie z drogą nr 473)

← 1,5 km

Dziadkowice

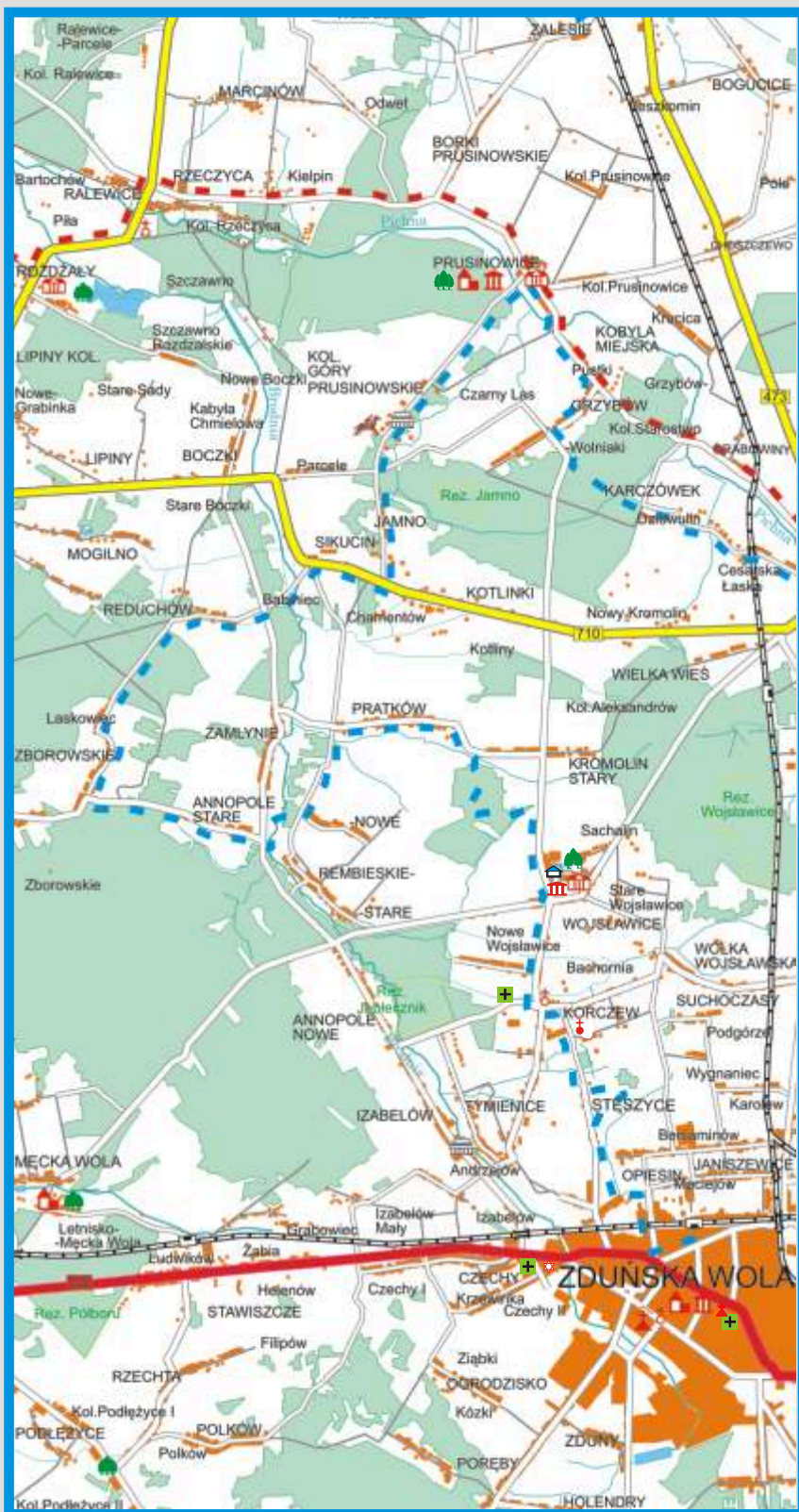
3,5 km

Szadek
(skrzyżowanie z drogą nr 710)

3,0 km

Karczówek

Hotel Hades ***, Zduńska Wola, ul. Łaska 24b, tel. 43 825 31 20, www.hades.info.pl
Hotel Pod Słońcem ***, Zduńska Wola, ul. Łaska 215, tel. 43 824 30 34, www.hotelpodsloncem.pl
U Niny, Zduńska Wola, ul. Zielona 47, tel. 43 823 28 17
Usługi hotelarski OPIS, Zduńska Wola, ul. Wierzbowa 2, tel. 43 823 22 22, www.noclegi-opis.pl
Usługi noclegowe Biesiada, Zduńska Wola, ul. Łaska 102, tel. 43 825 31 11
Dom Pielgrzyma, Zduńska Wola, ul. Kościelna 20, tel. 43 834 79 28, www.wnmp.kw.pl
Kwatera prywatna Agad, Zduńska Wola, ul. Kwiatowa 6, tel. 43 824 70 70
Usługi hotelarskie, Ostrówek, Ostrówek 16, tel. 43 823 91 11, www.hotelowe-ostrowek.pl
Gospodarstwo agroturystyczne Agro-Aves, Gajewniki, tel. 43 824 40 35, www.agro.aves.pl



Droga przez rezerwat JAMNO



Dwór w Wojławicach



Kościół w Korczewie



Gospodarstwo agroturystyczne
- J. Wawrzyniak, Stadnina Koni, Góry Prusynowskie, tel. 43 821 51 28 www.konie.wczasy.com

NOTATKI:

.....

.....

PRUSINOWICE - str. 25

REZERWAT JAMNO

Rezerwat leśny chroniący rzadko spotykany w środkowej Polsce różnowiekowy las w typie grądu wysokiego, z przewagą jodły oraz gatunkami towarzyszącymi, takimi jak dąb szypułkowy i sosna, w domieszce zaś - świerk i grab, występujące głównie w podsycie. Na terenie rezerwatu występują też liczne gatunki rzadkie i chronione, w tym m.in. paprotka zwyczajna, gruszczyca oraz widłaki - goździsty i jałowcowaty.

WOJŚLAWICE

Znajduje się tu park dworski, a w nim wiele cennych okazów drzew i krzewów. Obok parku staw z wyspą z ruinami budowli obronno-mieszkalnej, prawdopodobnie z XVI w. Zabytkiem jest neoklasycystyczny dwór z 1. poł. XIX w. i eklektyczny pałac Siemiątkowskich z 1900 r. W piwnicach pałacu utworzono w 1976 r. Szkołę Izbę Regionalną, w której eksponowane są zbiory historyczne i etnograficzne (m.in. warsztaty rzemieślnicze: tkacki, kowalski, szewski). Przez wieś przebiega też wytyczony szlak pieszy *Uroczysk i rezerwatów*. Rezerwat przyrody znajduje się przy torach kolejowych linii Śląsk-porty.

REZERWAT JABŁECZNIK

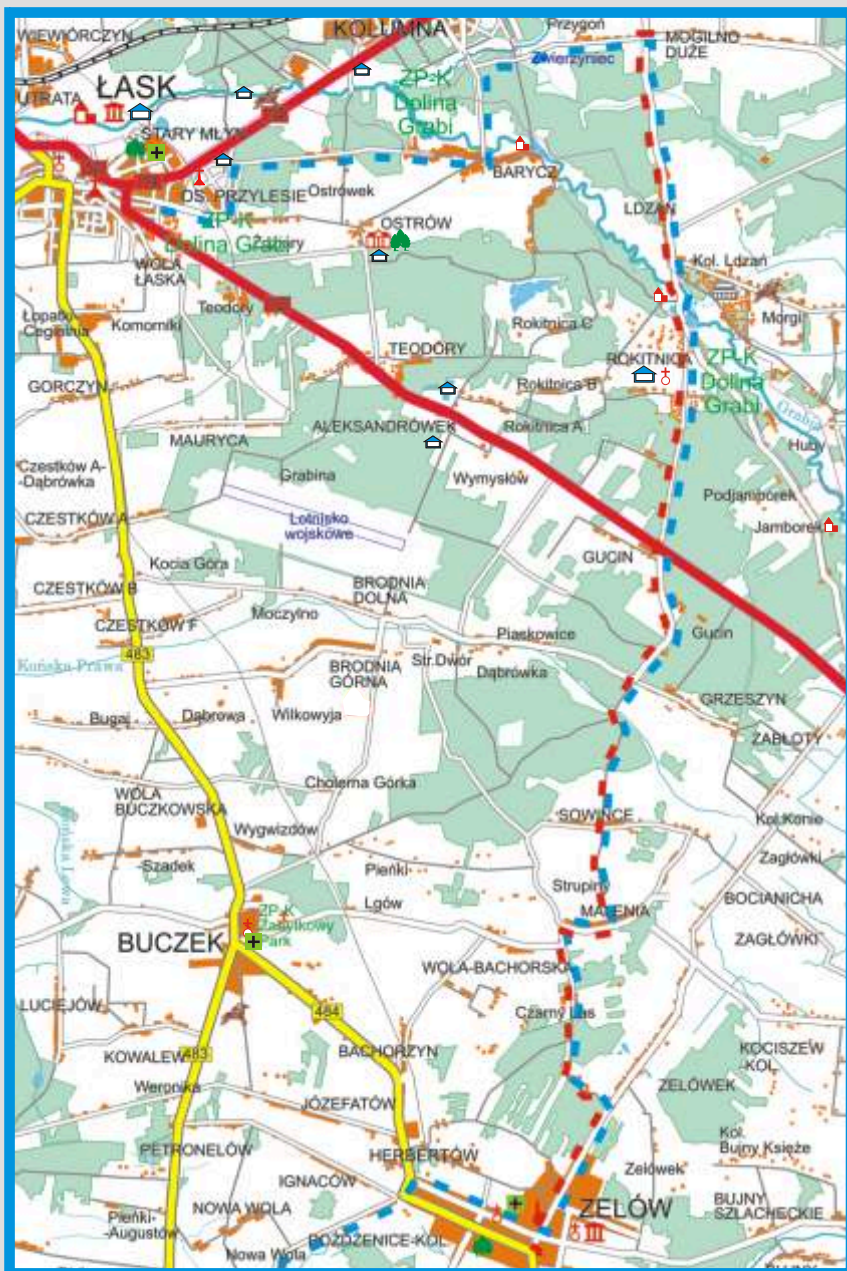
Rezerwat leśny chroniący fragment drzewostanu o cechach zespołu naturalnego z udziałem dynamicznie rozwijającej się jodły, która występuje tutaj w pobliżu północnej granicy swego naturalnego zasięgu.

KORCZEW

We wsi stoi parafialny, drewniany kościół pw. św. Katarzyny wzniesiony w 1729 r., restaurowany w 1875 r., rozbudowany w 1930 r. Świątynię otaczają stare drzewa, w tym pomnikowe okazy wiązów. Na miejscowym cmentarzu parafialnym stoi murowana kaplica cmentarna pw. św. Józefa, wzniesiona w 1857 r.

- Karczówek
- 5,0 km
- Grzybów
- 3,0 km
- Prusynowice (węzeł szlaków)
- 3,5 km
- Góry Prusynowskie
- 2,0 km
- Kotlinki (skrzyżowanie z drogą nr 710)
- 2,0 km
- Sikucin (skrzyżowanie z drogą nr 710)
- 2,5 km
- Reduchów
- 3,5 km
- Zborowskie
- 3,5 km
- St. Annopole (skrzyżowanie)
- 2,5 km
- Pratków
- 4,5 km
- Wojławice
- 3,0 km
- Korczew
- 5,5 km
- Zduńska Wola

Szlak *Osady Braci Czeskich* składa się z części oznakowanej kolorem niebieskim o długości 41km, wiodącej z Łasku do Faustynowa oraz z części nieoznakowanej z Faustynowa do Kleszczowa (planowane oznakowanie w 2010 r.). Łącznie liczy 90 km. Szlak pozwala odkryć ciekawy rozdział historii regionu łódzkiego. Na początku XIX w. w Żelowie, a później w Żelówku, Poźdżenicach, Kucowie i Faustynowie osiedlili się członkowie chrześcijańskiej wspólnoty Braci Czeskich. Byli to potomkowie wyznawców J. Husa prześladowani w przeszłości za wyznawaną religię. W okresie osiedlania się w Żelowie i okolicy wybór miejsca miał wyłącznie powód ekonomiczny. Do dziś mieszkają tu potomkowie osadników (wiele czeskich nazwisk, prężnie działająca parafia ewangelicko-reformowana). Na szlaku, biegnącym przez malownicze zakątki Wysoczyzny Łaskiej i Kotliny Szczercowskiej, można zwiedzać liczne świątynie różnych wyznań, cmentarze, dwory i młyny wodne. W Żelowie warto zwiedzić Muzeum Braci Czeskich, a w Poniedziałek Wielkanocny wysłuchać koncertu nietypowej orkiestry - Żelowskich Dzwonków. Wrażenie robi ogrom kopalni Bełchatów-Szczerców.



Kolegiata w Łasku



Dwór w Ostrowie



Kościół ewangelicki w Żelowie



Dawny dom czeskich tkaczy



JOHANKA - sklep z czeskim piwem i winem

ŁASK

Przez stulecia siedziba znanego rodu Łaskich, od XVI w. był w nim ośrodek produkcji sukna oraz miejscem targów i jarmarków. Zabytkami są: kolegiata Nawiedzenia NMP i w. Michała Archanioła - Sanktuarium NMP - wzniesiona w 1525-28 r. w stylu późnogotyckim, w 1749 r. przebudowana w stylu barokowym, w którym znajduje się alabastrowa płaskorzeźba Madonny z Dzieciątkiem z XV w.; kościół pw. w. Ducha drewniany w tynia z 1666 r. Warto zobaczyć łaskie cmentarze: wielowyznaniowy cmentarz parafialny oraz dawny cmentarz żydowski. W budynku biblioteki miejskiej znajduje się Muzeum Miasta, za namask lotnisku rozbudowywany jest lotniczy skansen.

OSTRÓW (3 km)

Neobarokowy dwór wzniesiony w 1917-18 r. w otoczeniu parku w stylu angielskim.

KOLUMNA (2 km)

Dzielnica Łasku, w XVII w. istniał tu młyn, obok którego powstała fabryka papieru. Na początku lat 20. XX w. utworzona tu osada letniskowa nawiązuje do idei miast-ogrodów E. Howarda. Powstały sezonowe wille w stylu szwajcarskim. Członkowie osiedla zostali objęci ochroną jako Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Kolumna.

LDŻA - str. 13

ROKITNICA

Przed II wojną światową wieś zamieszkiwała ludność niemiecka wyznania ewangelicko-augsburskiego. Pamięć po nich jest dawny kościół (obecnie rzymskokatolicki) oraz cmentarz.

ZELÓW

W 1803 r. do Żelowa przybyli ze Śląska koloniści czescy, którzy założyli osadę. W 2. poł. XIX w. zaczęli pojawiać się Polacy, Niemcy i Żydzi. Każda z grup wyznaniowych miała swój wiatrak. Dziś Żelów pozostaje najsilniejszym ośrodkiem mniejszości czeskiej w rodzimym kraju. Zachował się XIX-wieczny układ urbanistyczny. Warto zobaczyć klasycystyczny murywany kościół ewangelicko-reformowany z 1825 r. Trójnawowe wnętrze w tyni jest, zgodnie z zasadami wiary braci czeskich, niemal pozbawione ozdób. Wewnątrz kościoła znajdują się inskrypcje czeskie, w tym tablice ku czci Jana Husa i Jana Kalwina. Obok kościoła znajduje się ławeczka poświęcona pedagogowi czeskiemu Janowi Amosowi Komeńskiemu. Na ewangelickim cmentarzu poznamo historię rodów żelowskich Czechów. Na uwagę zasługują kościoły ewangelicko-augsburski (z 1860 r.) i rzymskokatolicki (1935 r.) oraz drewniane i murowane domy z XIX w. Przy parafii działa zespół muzyczny grający na dzwonkach - **ZELOWSKIE DZWONKI**. Dalsze informacje o Żelowie na stronie 108.

Łask

(w zęł szlaków)
→ 3,0 km
Ostrów

6,5 km

Barycz

← 2,0 km
Kolumna

3,5 km

Mogilno

Du e
(w zęł szlaków)

3,0 km

Ldża

4,0 km

Gucin

(skrzy owanie
z drog nr 12)

5,5 km

Malenia

(skrzy owanie)

3,5 km

Żelówek

2,5 km

Żelów

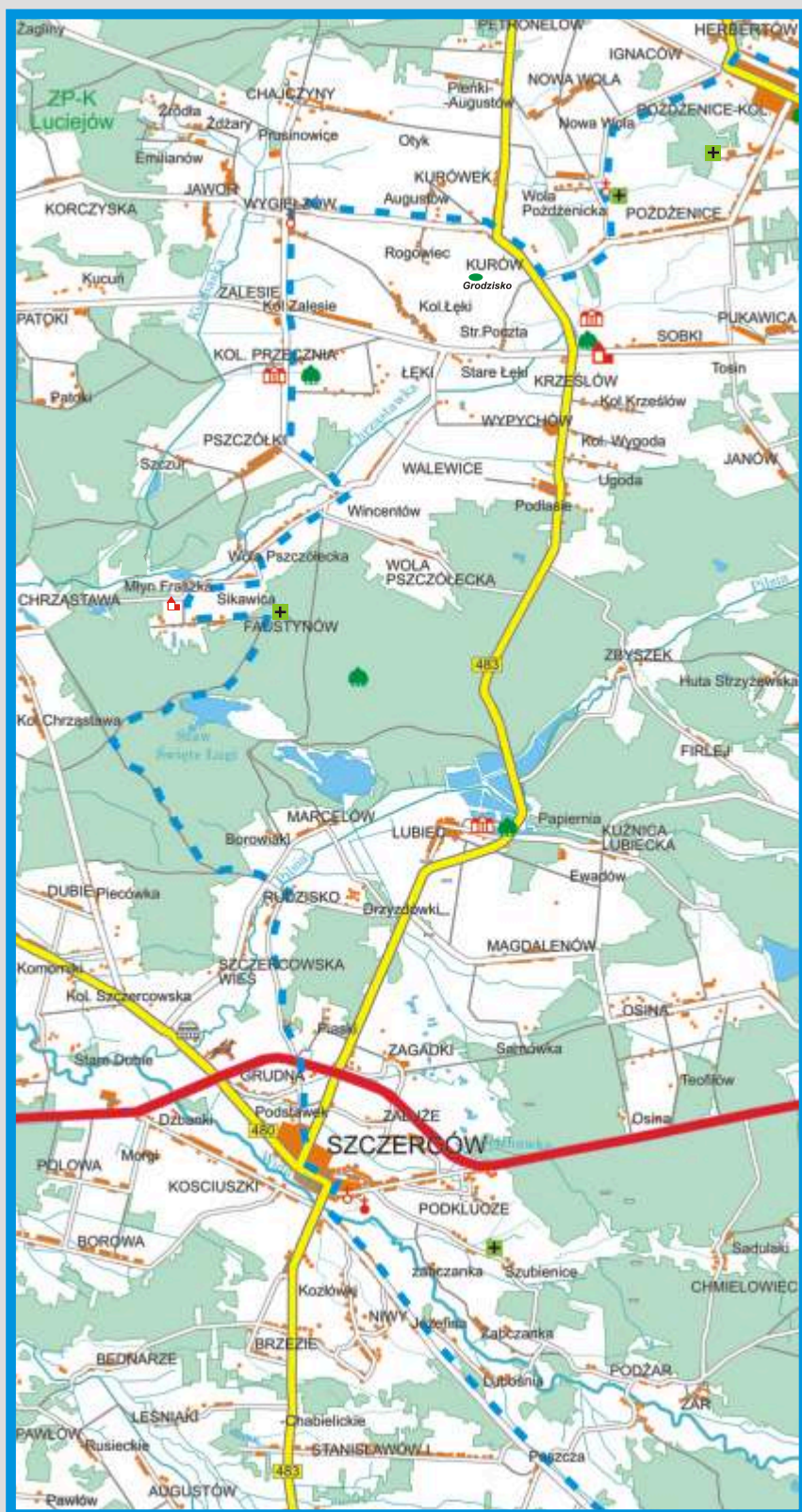
(rynek)

2,0 km

Żelów

(skrzy owanie
z drog nr 484)

Usługi hotelarskie Kominek, Łask, ul. Borowikowa 4, tel. 43 675 24 49
Zajazd Jambol, Łask, ul. Armii Ludowej 46, tel. 43 675 43 88, www.jambol.pl
Kwatera prywatna, Łask, tel. 698 674 254
Zajazd Aleksandrówek 18, tel. 669 272 405
Zajazd Zachęta, Rokitnica 3, tel. 43 676 12 69
Gospodarstwa agroturystyczne:
- T. Jurek, Kolonia Ldzań, tel. 43 677 22 13, www.ldzan.prv.pl



Centrum Zelowa



Kościół w Pożdżenicach



Cmentarz ewangelicki w Kolonii Pożdżenie



Kościół w Wygierzowie



Stawy ŚWIĘTE ŁUGI

ZELÓW - MUZEUM

Ośrodek Dokumentacji Dziejów Braci Czeskich mieści się na poddaszu kościoła ewangelicko-reformowanego w Zelowie oraz w jego zakrystii, w której funkcjonuje archiwum i biblioteka. Działalność muzealna polega na organizacji i utrwalaniu podstaw merytorycznych, organizowaniu wystaw okresowych i stałych. Młodzież szkolna często uczestniczy w lekcjach muzealnych, które są możliwością zapoznania się z ideałami czeskiej i polskiej reformacji. Cennym zabytkiem są kartusze trumienne, związane z ceremoniałem pogrzebowym, najstarszy pochodzi z 1841 r., a najmłodszy z 1964 r.

POŹDZENICE

Od XIX w. zamieszkiwali tu Czesi, Niemcy, Polacy i Żydzi. Drewniany, modrzewiowy kościół pw. śś. Kazimierza i Barbary. Świątynia ta pochodzi najprawdopodobniej z końca XVIII w. W XIX w. służyła ewangelikom. Miejscowa szkoła przez lata była kantoratem. W pobliskiej wsi Kolonia Pożdżenie znajduje się dawny cmentarz braci czeskich. Wg tradycji jest tu również mogiła powstańców z 1863 r.

KURÓW

Znajdują się tu pozostałości grodziska z okresu kultury łużyckiej, pochodzącego z VII-w. n.e.

WYGIERZÓW

Zabytek stanowi drewniany, rzymskokatolicki kościół pw. Nawrócenia Świętego Pawła i Nawiedzenia NMP wybudowany w 1796 r., a przebudowany w 1928 r. Ozdobą kościoła jest liczący 380 lat obraz Matki Bożej Madonny Anielskiej, umieszczony w ołtarzu głównym.

FRASZKA

Nad rzeką Chrzęstawką stoi drewniany młyn wodny, wzniesiony w 1925 r., dziś posiadający napęd elektryczny.

FAUSTYNÓW

Wieś założona w 1842 r. przez osadników czeskich, zniszczona w pierwszych dniach II wojny światowej. Była tu linia obrony, czego świadectwem jest schron bojowy. W pobliskim lesie (na wschód od wsi) odnalazć można pozostałości cmentarza ewangelickiego.

ŚWIĘTE ŁUGI

Uroczysko ze źródłami stawami, położone w dolinie rzeki Pilsy. Składa się na nie rozległy kompleks bagien i torfowisk otoczony borami, a w bezpośrednim sąsiedztwie również lasami bagiennymi. Święte Ługi są pozostałością po rozległych torfowiskach, które po uruchomieniu odkrywkowej w Bełchatowie szybko zniknęły. Teren ten stanowi cenną ostoję wielu gatunków ptactwa wodno-błotnego, płazów, a także siedlisko rzadkich i chronionych gatunków roślin. Przez kompleks prowadzi ścieżka edukacyjna.

Zelów
(skrzyżowanie z drogą nr 484)

4,0 km

Pożdżenice
1,5 km

Kurów
(skrzyżowanie z drogą nr 483)

4,0 km

Wygierzów
1,5 km

Zalesie

2,0 km

Pszczółki
1,5 km

Wincentów

3,0 km

Fraszka
(młyn)
1,5 km

Faustynów

6,5 km

Rudzisko
3,0 km

Grudna
(skrzyżowanie z drogą nr 8)
1,5 km

Szczerców
(skrzyżowanie z drogą nr 483)
1,0 km

Szczerców
(skrzyżowanie z drogą nr 8)

4,5 km

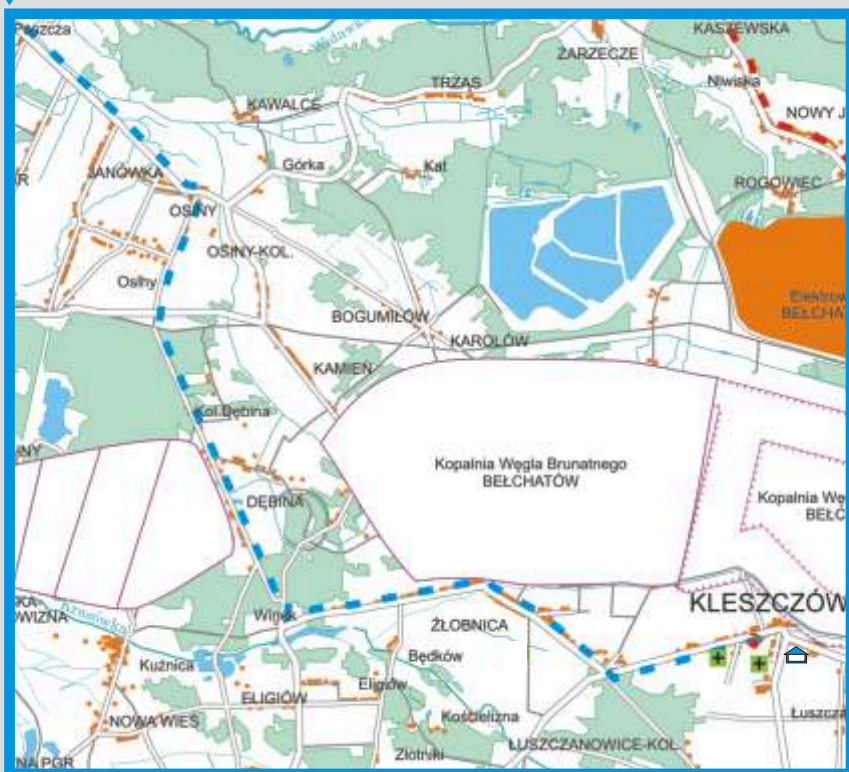
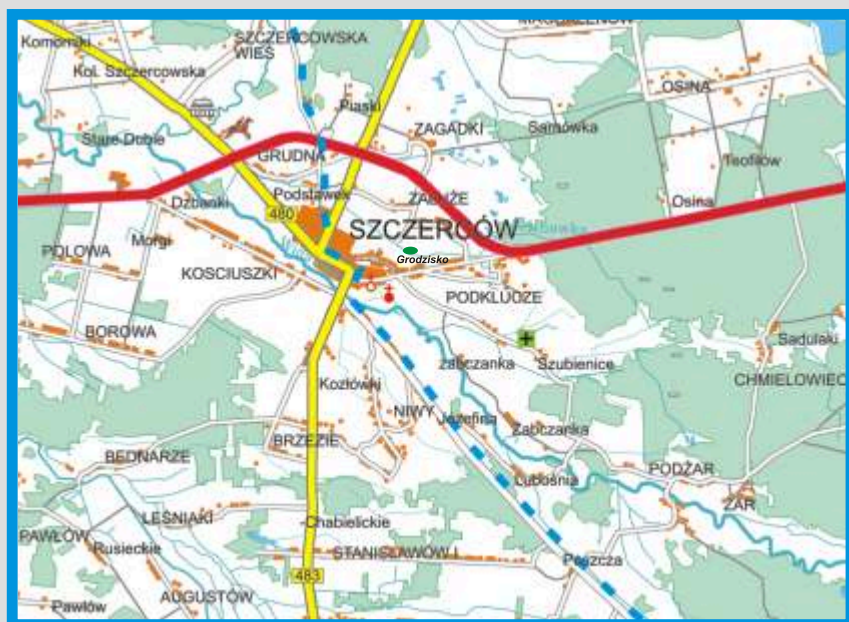
Puszcza

Gospodarstwo agroturystyczne:

- A. i Z. Nowak, Józefin, tel. 42 676 22 22

NOTATKI:

.....



Kościół w Szczercowie



Kleszczów - kwatery grobów Czechów z Kucowa



Odkrywkę węgla brunatnego



SZCZERCÓW

Prawa miejskie Szczercowa, który pozostawał miastem królewskim aż do 1793 r., były wielokrotnie odnawiane i rozszerzane przez wielu królów polskich. Miasteczko leżało na skrzyżowaniu ważnych szlaków handlowych - jeden z nich prowadził z Kielca przez Piotrków do Sierdza; drugi wiódł z Krakowa przez Częstochowę do Szadku, jednak nigdy nie udało się przekształcić w znaczący ośrodek. Pierwsza świątynia rzymskokatolicka powstała w 1360 r. z fundacji króla Kazimierza Wielkiego. W 1870-72 r. powstał istniejący do dziś, murowany kościół pw. NMP, we wnętrzu: barokowy ołtarz oraz monstrancja z poł. XVIII w. Na cmentarzu stoi drewniany kościół z 1763 r. Pierwotnie stał on w miejscowości Puszcza Osina, a po likwidacji tamtejszej parafii wraz z ołtarzem został przeniesiony do Szczercowa. Przy drodze ze Szczercowa do Lubca rośnie aleja ok. 500 brzoź brodawkowatych i 3 brzoź o czarnej korze, stanowiącą wielką osobliwość botaniczną. Na terenie Szczercowskiej Wsi odkryto wczesnośredniowieczne cmentarzysko.

ŻŁOBNICA

Punkt widokowy na odkrywkę węgla brunatnego.

KUCÓW (w miejscu wsi jest kopalnia)

Nieistniejąca już wieś, na której miejscu obecnie znajduje się kopalnia odkrywkowa węgla brunatnego. Założona została w 1818 r. przez grupę czeskich osadników wyznania ewangelicko-reformowanego. W 1852 r. utworzono tu parafię, a w 1896 r. wzniesiono nowy kościół. W latach 70. XX w. wysiedlono mieszkańców a cmentarz przeniesiono do Kleszczowa i Belchatowa.

KLESZCZÓW - str. 17

- Puszcza
- 3,0 km
- Osiny
- 5,0 km
- Dębina
- 4,5 km
- Żłobnica
- 5,0 km
- Kleszczów

Hotel Imperial ***, Kleszczów, ul. Sportowa 3, tel. 44 731 31 37, www.hotelimperial.info.pl

NOTATKI:

.....

.....

.....